

УДК 343.1

С. І. ПЕРЕПЕЛИЦЯ,*аспірант**Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*

ДО ПИТАННЯ ЗБІЛЬШЕННЯ КІЛЬКОСТІ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ, ПРОВАДЖЕННЯ У ЯКИХ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ, ЗА ПРОЕКТОМ НОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Проаналізовано кримінологічні та процесуальні підстави розширення кількості складів злочинів, провадження в яких здійснюється у формі приватного обвинувачення.

Оновлення кримінального судочинства в Україні безпосередньо пов'язано із розбудовою її як демократичної, соціальної та правової держави. Як свідчить аналіз останніх проектів Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), реалізація вказаних положень відбувається за рахунок поглиблення засад змагальності та диспозитивності, що виступає однією із визначальних тенденцій розвитку вітчизняного кримінального судочинства. Поряд із цим самостійним напрямком удосконалення кримінального судочинства є подальша диференціація форм провадження у кримінальних справах, що відображає ускладнення системи процесуальних відносин та намагання законодавця більш повно врахувати особливості того чи іншого провадження. Саме тому одним із актуальних завдань сучасної науки кримінального процесу є аналіз указаних тенденцій та забезпечення наукового підґрунтя їх належної правової регламентації у новому процесуальному законодавстві. Найбільш виразним поєднанням обох напрямків удосконалення кримінально-процесуальної діяльності та її правової оболонки є проект Кримінального процесуального кодексу України (реєстраційний номер 9700)¹ [1], у главі 36 якого передбачено виділення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.

Висвітлення особливостей провадження в даній категорії кримінальних справ свого часу було предметом змістовних наукових досліджень (С. І. Катяло, В. З. Лукашевич, П. А. Лупинська, П. Ф. Пашкевич, І. Л. Петрухін, В. М. Савицький, П. С. Елькінд тощо), які отримали подальший розвиток у вітчизняній кримінально-процесуальній науці, а саме у роботах

В. В. Введенської, Ю. М. Грошевого, Ю. О. Гурджі, В. Т. Маляренка, В. Г. Нора, В. О. Попелюшка, С. Л. Дерев'янкіна, І. В. Рогатюка, В. В. Навроцької, М. О. Ноздріної, В. М. Юрчишина, В. П. Шибіка тощо. Відзначимо, що об'єктом наукового дослідження вказані автори, як правило, обирали норми чинного законодавства, яким регламентовано дане провадження, а також з урахуванням здобутків юридичної науки, опрацьовували відповідні пропозиції щодо його вдосконалення. Однак у ситуації, коли відбувається оновлення КПК та на обговорення винесено проект, який цілком може замінити чинний кодекс, завданням науковців та практиків є детальний аналіз проекту, спрямований на формування такого кодексу, який відповідає змісту демократичної, соціальної та правової держави і враховує сучасний стан розвитку суспільних відносин, характер взаємодії між особою та державою. Саме тому **метою** даної статті є дослідження змісту основних положень проекту КПК України щодо провадження у формі приватного обвинувачення в частині обґрунтованості запропонованого законодавцем збільшення кількості складів злочинів, у яких провадження здійснюється у вказаній процесуальній формі.

Насамперед відзначимо, що в аналізованому проекті вказане провадження отримало своє правове регулювання як відносно відокремлена складова процесуальної діяльності. Такий підхід законодавця краще відображає структуру кримінально-процесуального права, в межах якого, як слушно вказує Н. В. Малярчук, на сьогодні виділяють самостійний правовий інститут приватного обвинувачення, що має певні процесуальні особливості [2, с. 3]. У цьому контексті відзначимо, що, по-перше, приватне обвинувачення як самостійний інститут кримінально-процесуального права повинно віднайти власне нормативне закріплення, по-друге,

¹ Далі – проект КПК України

його «певні процесуальні особливості» потребують свого обов'язкового відображення у правових нормах та діяльності учасників цього провадження. Тому ми підтримаємо позицію тих вчених, які вказують, що ставлення до злочинів приватного обвинувачення є своєрідним показником існування та рівня розвитку в суспільстві правової держави [3, с. 3]. На цій підставі відзначимо, що специфіка виникнення та існування даного виду провадження мусить бути збережена та належним чином відтворена у статтях нового КПК України.

Щодо провадження у формі приватного обвинувачення, то, окрім виділення глави 36, у вказаний проект також передбачає низку положень, які відсутні в чинному КПК України. Вони доповнюють та розширюють зміст вказаної глави, надаючи інституту приватного обвинувачення завершеності. Зокрема, до них слід віднести: істотне збільшення переліку складів злочинів, по яких провадження здійснюється у формі приватного обвинувачення (ст. 477); суттєве розширення прав підозрюваного, обвинуваченого (ст. 42), а також потерпілого (ст. 56); запровадження інституту угод (глава 35), у тому числі й угод про примирення.

Якщо більш повне визначення та закріплення прав учасників кримінального судочинства ні в кого істотних заперечень не викликає, адже є закономірним розвитком засад змагальності та диспозитивності, а інститут примирення (статті 8, 27 чинного КПК України) у формі угоди лише отримав своє логічне нормативне закріплення, то розширення переліку складів злочинів, провадження в яких здійснюється у формі приватного обвинувачення, все ж таки потребує окремого обґрунтування.

В основу доведення (або спростування) виваженості такого рішення повинно бути покладено встановлення підстав виділення та з'ясування мотивів законодавця щодо такого істотного розширення (63 склади у проекті КПК України проти 10 у чинному Кодексі). Актуальність вказаного питання обумовлена й тим, що від його вирішення залежить можливість, обґрунтовано врахувавши характер та особливості відповідних суспільних відносин, які порушуються злочином, забезпечити належний підхід до функціонування механізму захисту прав, свобод та законних інтересів приватної особи засобами кримінального та кримінально-процесуального права. Ось чому питання розширення переліку складів злочинів, провадження в яких здійснюється у формі приватного обвинувачення, є актуальним та

відповідає тенденціям, наявним у сучасному праві України щодо реалізації конституційного положення, згідно з яким утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Насамперед з'ясуємо, в чому саме полягає сутність справ приватного обвинувачення та що їх об'єднує, що є підставою виділення як окремої групи злочинів та окремого кримінального провадження.

Звернемо увагу на те, що ми одночасно ведемо мову про можливість характеризувати досліджуване явище у двох аспектах. По-перше, як групу складів злочинів, що мають власну специфіку (наприклад в об'єкті злочину, механізмі його здійснення чи наслідках тощо), по-друге, як особливий процесуальний механізм вирішення кримінально-правового конфлікту. Такий підхід до аналізу поняття «приватне обвинувачення» знаходить підтримку в юридичній науці. Так, Г. М. Гончарова звертає увагу на те, що хоча у спеціальній літературі поняття злочинів приватного обвинувачення традиційно визначається за допомогою процесуально-правових ознак, однак, незважаючи на поширеність саме цього підходу, він є дещо умовним та не може точно відобразити сутність позначуваного ним правового явища [3, с. 10]. Така самої думки дотримуються й інші вчені [2, с. 4]. Даний підхід варто підтримати, адже одночасне врахування як кримінально-правових витоків справ приватного обвинувачення, так і їх кримінально-процесуального аспекту сприятиме більш виваженому та комплексному аналізу досліджуваного інституту.

Зокрема, щодо виділення справ приватного обвинувачення, то воно має довгу історію в процесі розвитку кримінальної юстиції. Ми розглянемо період з часу реформування кримінального судочинства Російської імперії, коли було остаточно закріплено змагальну форму процесу, до нашого часу, коли законодавець знову повернувся до неї у проекті нового КПК України.

Так, у статтях 18, 19 Статуту про покарання, що накладаються мировими суддями, містилася вказівка, згідно з якою за вчинення 28 проступків особа підлягала покаранню не інакше, ніж за скаргою потерпілого від цього проступку або його подружжя, батьків, опікунів та взагалі осіб, які повинні опікуватися потерпілою особою. Звернемо увагу, що у вказаному Статуті мова йде не про те, що такі справи порушуються на підставі скарги потерпілого, а про те, що це злочини, за які особа

підлягає покаранню не інакше, ніж за скаргою потерпілого. Отже, можна зробити висновок, що основну увагу у вказаному акті було приділено забезпеченню можливості потерпілому самому вирішити, існує потреба в застосуванні заходів примусу до винної особи чи ні. Інакше кажучи, потерпілий сам вирішував: наскільки істотна шкода завдана злочином його правам та інтересам; чи існує необхідність саме кримінального покарання особи при наявності інших варіантів вирішення ситуації, яка виникла (не звертатися до суду взагалі або примиритися із правопорушником).

Даний підхід відповідає такому становищу потерпілого, коли з урахуванням визнаних у законі особливостей низки складів злочинів (об'єктом посягання є честь, гідність особи (статті 130–143 Статуту) або незначна суспільна небезпечність злочину чи механізму його вчинення (вчинення одним із подружжя, дітьми потерпілого) право вирішити питання про покарання держава делегує приватній особі. Підтвердженням цього є зміст пояснювальної записки до статей 18, 19 Статуту про покарання, що накладаються мировими суддями. У ній стосовно досліджуваної категорії злочинів вказано, що всі ці проступки не становлять великої суспільної небезпеки для суспільства, але у той же час, власне, тільки потерпілі від них і можуть знати, якою мірою винна особа, яка вчинила злочин [4, с. 22–23]. Зі свого боку, додамо, що «власне тільки потерпілі від них можуть знати», у якій мірі порушено їх право. Тобто приватна особа наділяється повноваженнями вирішувати питання про необхідність та доцільність кримінального покарання винного, що характеризує відносини між потерпілим та винним як кримінально-правові, але які потім будуть реалізовані у кримінально-процесуальній формі.

Отже, у праві того часу переважав підхід, який відображав розуміння інституту приватного обвинувачення як наданого державою потерпілому права вирішити питання про покарання особи, яка вчинила проступок невеликої суспільної небезпеки (тяжкості), шкода від яких завдана виключно правам та інтересам потерпілого. Отже, за своєю формою вказаний інститут ґрунтувався переважно на матеріальному підґрунті та розглядався як форма реалізації кримінально-правових відносин. Певним підтвердженням цього висновку є те, що вказівка на виділення складів злочинів, які віднесені до справ приватного обвинувачення, міститься не у процесуальному акті (Статуті

кримінального судочинства), а в акті матеріального права (Статуті про покарання, що накладаються мировими суддями).

Щодо підстав віднесення складів злочинів до справ приватного обвинувачення, то підхід авторів Статуту про покарання, що накладаються мировими суддями, відповідає ідеї досліджуваного інституту як засобу захисту приватних (особистих майнових та немайнових) прав особи, яка постраждала внаслідок злочину невеликої тяжкості. У цьому контексті звернемо увагу на дослідження Г. М. Гончаровою кримінологічних підстав злочинів даної категорії з урахуванням порівняльного аналізу складів злочинів, переслідування яких велося в порядку приватного обвинувачення у Російській імперії, СРСР, Австрії, Німеччині та Угорщині у XIX–XX ст. Дослідниця вказує, що групу злочинів приватного обвинувачення утворюють злочини невеликої тяжкості, які посягають на немайнові права громадян та юридичних осіб [3, с. 10–11]. Цей висновок повністю описує ту концепцію, яка знайшла своє закріплення у Статуті про покарання, що накладаються мировими суддями. Наведена характеристика підстав виділення також підтверджується аналізом статей цього статуту, якими передбачені склади проступків, за вчинення яких особа підлягала покаранню не інакше, ніж за скаргою потерпілої від цього проступку, а також змістом наведеного вище пояснення до статей 18, 19 вказаного Статуту. Хоча з таким висновком Г. М. Гончарової цілком можна погодитися, але відмітимо, що він не повністю узгоджується із подальшим розвитком кримінального судочинства та вказаного інституту.

Якщо проаналізувати низку актів, які регламентували провадження у вказаній категорії кримінальних справ, то можна дійти висновку, що у наступних процесуальних кодексах (КПК УРСР 1922 р., КПК УРСР 1927 р., КПК УРСР 1961 р., КПК України після реформи 2001 р.) відбувся перехід до іншої моделі вказаного провадження. Основною її особливістю стало те, що особа була позбавлена в певному обсязі права вирішувати питання про покарання винного й отримала можливість лише примиритися із ним. Указані матеріальні права трансформувалися в права процесуальні – справа порушувалася не інакше, ніж за скаргою потерпілого. Зокрема, це можна пояснити тим, що в колишньому Радянському Союзі відбувся відхід від переважно змагальної до переважно змішаної, а часом інквізиційної моделі кримінального

судочинства. Тому право карати стало виключною монополією держави, а особі надавалася лише можливість звернутися до державних органів за захистом своїх прав та законних інтересів. Хоча в певній частині зміст об'єктів злочинів (немайнові права громадян), які охоплювалися поняттям «приватне обвинувачення», залишився. При цьому кількість складів таких злочинів також була зменшена з 28 за Статутом до 6 у КПК УРСР 1922 р. і 3 у КПК УССР 1961 р. Повністю була виключена така підстава віднесення злочинів до справ приватного обвинувачення, як учинення злочину близькою особою (дітьми чи кимось із подружжя), що також свідчить про істотне обмеження приватних інтересів у кримінально-процесуальному праві. Реалізація такого підходу обумовила те, що впродовж тривалого часу «поняття злочинів приватного звинувачення традиційно визначається за допомогою процесуально-правових ознак» [3, с. 10]. Хоча при цьому є всі підстави вважати, що приватне обвинувачення не може, та й не повинно бути виключно кримінально-процесуальним інститутом, адже в основі його лежить питання про протиправне порушення приватних прав особи. Саме тому існують підстави вказати на необхідність не тільки повернення до раніш існуючої моделі цього інституту, а й поєднати окремі елементи матеріальної та процесуальної його концепцій у межах єдиного, взаємно узгодженого та цілісного правового явища – інституту кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.

Таку спробу зроблено в межах нового проекту КПК України. Як свідчить аналіз ст. 477 Проекту, вона складається з трьох підпунктів, у яких згруповані склади злочинів, провадження в яких може бути розпочате лише на підставі заяви потерпілого. Таким чином, щодо вирішення питання про його відкриття реалізована кримінально-процесуальна концепція. Якщо ж проаналізувати склади злочинів, що містяться окремо в кожній із частин, то можна вивести критерії їх групування, які вже відображають кримінально-правову концепцію приватного обвинувачення.

Так, щодо п. 1 ст. 477 Проекту, то з урахуванням об'єктів злочинів у ньому міститься 41 склад з дев'яти розділів Особливої частини Кримінального кодексу України. Їх аналіз свідчить, що безпосереднім їх об'єктом переважно виступають немайнові права особи, або ці права та інтереси особи не страждають такою мірою, що це передбачає необхідність втру-

чання держави для їх захисту та поновлення. Таке положення додатково підтверджується тим, що практично всі перелічені у вказаному пункті склади є злочинами невеликої тяжкості. На нашу думку, законодавець передбачає, що у випадку їх учинення (п. 1 ст. 477 проекту КПК України) потерпілий сам здатен оцінити розмір та можливість виправлення завданої йому шкоди, що і втілюється в наданні йому диспозитивного за своїм характером права подати слідчому або прокурору відповідну заяву, без якої провадження не буде розпочато.

Таким чином, у п. 1 ст. 477 проекту КПК України віднесення складів злочинів до таких, провадження в яких здійснюється у формі приватного обвинувачення, здійснено за двома ознаками: по-перше, за характером права особи, яке порушується злочиним, воно має приватноправовий характер, а шкода настає виключно для такої особи; по-друге, за наслідками, які настають у результаті вчинення злочину, передбаченого у ч. 1 ст. 477 проекту КПК України, щодо яких автори проекту використовують таку ознаку як «без обтяжувальних обставин», котра свідчить про низький рівень суспільної небезпеки таких злочинів.

Стосовно другого та третього пунктів вказаної статті, то в ньому включення складів злочинів здійснено за двома схожими ознаками, які до цього часу ігнорувалися вітчизняним законодавцем та не бралися до уваги під час опрацювання формулювань правових, у тому числі і кримінально-процесуальних норм. Обставинами, за наявності яких відбувається відкриття провадження у формі приватного обвинувачення, навіть за умови класифікації їх як злочинів середньої тяжкості, визнано вчинення злочину чоловіком (дружиною) потерпілого, іншим близьким родичем чи членом сім'ї потерпілого, або якщо вони вчинені особою, яка щодо потерпілого була найманим працівником і завдала шкоду виключно власності потерпілого. Вважаємо, що в такий спосіб з'являється можливість повніше врахувати особливості міжособистісних відносин між членами родини та забезпечити можливість попереднього досудового вирішення конфлікту в межах власної родини, не робити із нього предмет дослідження з боку представників держави.

Окремо відзначимо, що віднесення майнових злочинів за п. 3 ст. 477 проекту КПК України до справ приватного обвинувачення у випадку, коли вони вчинені кимось із сім'ї, свого часу мало місце у Статуті про покарання, які накладаються мировими суддями, на що ми

вже звертали увагу. Позитивний досвід реалізації такого підходу дає підставу вказати на обґрунтованість такого кроку, але вже в межах нового КПК України. Вважаємо, що родинні зв'язки та стосунки між членами родини є одним із найбільш приватних аспектів життя особи, а тому вона сама повинна вирішувати, притягувати члена сім'ї до кримінальної відповідальності чи вирішити справу миром без зайвого втручання сторонніх осіб у приватне життя потерпілого та його родича чи близького, який скривдив його.

Що ж до такої підстави віднесення справ до категорії справ приватного обвинувачення з формулюванням «якщо вони вчинені особою, яка щодо потерпілого була найманим працівником і завдала шкоду виключно власності потерпілого», то на користь приватноправового характеру природи такого обвинувачення свідчить саме формулювання, що міститься у вказаному пункті ст. 477 проекту КПК України. Відповідно, як і у випадку із вчиненням злочину близьким родичем чи членом сім'ї потерпілого, вчинення злочину в наведеному випадку також стосується міжособистісних приватнотрудових відносин між особами, зокрема таких, які оформлені у вигляді відносин найму праці, а шкода від злочинних дій завдає «виключно власності потерпілого».

Отже, щодо злочинів, які традиційно відносили до справ публічного обвинувачення (пункти 2, 3 ст. 477 проекту КПК України), то надання пріоритету приватним правам особи відбувається за рахунок наділення осіб правом самим вирішувати питання про необхідність та доцільність кримінального переслідування та покарання правопорушника. Таке право та можливість його реалізації відбувається й забезпечується за рахунок розширення кількості складів злочинів, провадження у яких відбувається у формі приватного обвинувачення.

Стосовно соціального та кримінологічного обґрунтування як додаткових аргументів на користь повернення до кримінально-правової концепції справ приватного обвинувачення, то воно пов'язується із тим, що за своєю соціальною природою вказані злочини порушують виключно права потерпілого, якими він і розпоряджається, а з кримінологічної точки зору це пов'язується із незначним ступенем суспільної безпеки таких злочинів, а також із їх учиненням в особливому мікросередовищі, в якому такі конфлікти цілком можуть бути вирішені без втручання держави та її органів.

Отже, поєднання окремих елементів кримінально-процесуальної та кримінально-правової

концепцій приватного обвинувачення в межах єдиного взаємно узгодженого та цілісного правового явища – інституту кримінального провадження у формі приватного обвинувачення, як це здійснено у проекті КПК України, є цілком виправданим та обґрунтованим.

Позитивними наслідками цього, як ми вважаємо, слід визнати наступні аспекти:

– по-перше, це гарантує реальну можливість для особи самій захищати свої права, свободи та законні інтереси, що повністю відповідає змісту положень ч. 4 ст. 55 Конституції України;

– по-друге, зменшиться навантаження на судову систему, оскільки є підстави вважати, що кількість заяв про порушення справ приватного обвинувачення буде меншою, бо не всі з потенційних заявників визнаватимуть дії винних як такі, що заслуговують на кримінальне покарання;

– по-третє, вказане розширення переліку складів злочинів дає можливість допустити у них досудове врегулювання як у формі укладення угоди в межах кримінального провадження (глава 35), так і взагалі вирішити кримінально-правовий конфлікт поза межами кримінального судочинства, що знов-таки розвантажить судову систему;

– по-четверте, відзначене розширення є не чим іншим, як проявом тенденції до подальшої гуманізації вітчизняного кримінального судочинства;

– по-п'яте, це пов'язано із поглибленням реалізації у кримінальному судочинстві засад змагальності (необхідність активної поведінки потерпілого щодо доказування обставин справи) та диспозитивності (реалізація права на ініціювання відкриття чи закриття провадження), які діють у кримінальному процесі більшості демократичних країн [5, с. 3; 6, с. 18].

З попереднього огляду кримінологічних та процесуальних підстав розширення кількості складів злочинів, провадження у яких може здійснюватися у формі приватного обвинувачення, а також позитивних наслідків від цього ми доходимо **висновку** про доцільність та обґрунтованість такого кроку законодавця та повністю його підтримуємо. При цьому вказане нами поглиблення засад змагальності та диспозитивності, а також подальша диференціація кримінальних проваджень обумовлюють потребу в належному опрацюванні процесуальної форми провадження у справах про злочини, які згідно зі ст. 477 проекту КПК України віднесені до справ приватного обвинувачення.

Саме на удосконаленні процесуальної форми даного провадження, умов, підстав та порядку дій і слід зосередити увагу законодавцю, науковцям та практикам, адже як відомо з теорії кримінального процесу, саме процесуальна

форма виступає однією із основних гарантій прав, свобод та законних інтересів особи у кримінальному судочинстві, у тому числі й особи, яка є учасником провадження, що здійснюється у формі приватного обвинувачення.

Список використаної літератури

1. Проект Кримінального процесуального кодексу України [Електронний ресурс] : за станом на 13 січ. 2012 р. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc34?id=&pf3511=42312&pf35401=211918.
2. Малярчук Н. В. Приватне обвинувачення як диференціація кримінально-процесуальної форми : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Н. В. Малярчук. – К., 2010. – 20 с.
3. Гончарова А. Н. Криминологические основания преступлений частного обвинения : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право» / А. Н. Гончарова. – Красноярск, 2002. – 29 с.
4. Российское законодательство X–XX веков : в 9 т. Т. 8. Судебная реформа. – М. : Юрид. лит., 1988. – 528 с.
5. Герасимчук О. П. Диспозитивність та її реалізація потерпілим у кримінальному судочинстві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / О. П. Герасимчук. – К., 2008. – 20 с.
6. Гуценко К. Ф. Уголовный процесс западных государств / К. Ф. Гуценко, Л. В. Головкин, Б. А. Филимонов. – Изд. 2-е, доп. и испр. – М. : Зерцало-М, 2002. – 528 с.

Надійшла до редколегії 13.02.2012

ПЕРЕПЕЛИЦА С. И. К ВОПРОСУ ОБ УВЕЛИЧЕНИИ КОЛИЧЕСТВА СОСТАВОВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ, ПРОИЗВОДСТВО ПО КОТОРЫМ ОСУЩЕСТВЛЯЕТСЯ В ФОРМЕ ЧАСТОГО ОБВИНЕНИЯ, ПО ПРОЕКТУ НОВОГО УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССУАЛЬНОГО КОДЕКСА УКРАИНЫ

Проанализированы криминологические и процессуальные основания расширения числа составов преступлений, производство по которым осуществляется в форме частного обвинения.

PEREPELYTSIA S. TO THE ISSUE ABOUT INCREASING THE NUMBER OF OFFENSES FOR WHICH THE PROCEEDING TAKES THE FORM OF PRIVATE PROSECUTION ACCORDING TO THE PROJECT OF CRIMINAL PROCEDURE CODE OF UKRAINE

Criminological and procedural grounds increasing the number of offenses for which the proceeding takes the form of private prosecution are analyzed.

УДК 351.74(477)

І. Є. РУКОЛАЙНИНА,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ І СТАН МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ТА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Характеризовано сучасні погляди розуміння стану матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності ОВС України. Визначено нормативно-правові акти, що регламентують діяльність матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності ОВС України.

Конституцією України визначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед

людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1].

Для реалізації вищезазначених завдань створено низку спеціальних правоохоронних органів, до яких належать і органи внутрішніх